

Clarificari privind aplicarea legislației privind prevenirea și combaterea spălării banilor – care sunt entitățile raportoare și ce noutăți aduc normele elaborate de ONPCSB

Apariția Legii nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului a creat numeroase discuții în piața în legatura cu domeniul de aplicare, entitățile raportoare, precum și modalitatea de implementare efectivă a obligațiilor impuse de lege.

Oficiul Național de Prevenire și Combateră a Spălării Banilor (ONPCSB), autoritatea care coordonează realizarea evaluării riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului la nivel național, s-a confruntat în ultima vreme cu situații de declarare ca entități raportoare a unor companii care nu se încadrează în cerințele Legii 129/2019, totul pornind de la agitația creată cu privire la importanța acestei legi și sancțiunile usturatoare pe care le prevede pentru încălcarea prevederilor acesteia.

Este drept ca Legea nr. 129/2019 conține obligații destul de stricte și serioase pentru entitățile raportoare, iar sancțiunile pentru nerespectare pot ajunge pentru persoanele juridice la procent din cifra de afaceri (10% din veniturile totale raportate la perioada fiscală încheiată, anterioară datei întocmirii procesului-verbal de constatare și sancționare a contravenției, plus 90.000 Lei, 120.000 Lei sau 150.000 Lei, în funcție de natura contravenției).

Tocmai de aceea este important de clarificat cui se aplica prevederile Legii nr. 129/2019, deci care ar fi entitățile raportoare obligate să se înregistreze la ONPCSB cu desemnarea persoanei responsabile din cadrul entității cu aplicarea Legii nr. 129/2019, și care să implementeze proceduri și norme interne de cunoaștere a clientelei, de identificare a beneficiarului real și pentru îndeplinirea celorlalte obligații impuse de legiuitor.

Mai mult, prezentul material este menit să prezinte pe scurt și noutățile aduse de Normele de aplicare ale Legii nr. 129/2019, emise de ONPCSB în 22 ianuarie 2020 și publicate în Monitorul Oficial Partea I nr. 75 din 3 februarie 2020, fiind în vigoare din această dată.

Entitățile raportoare

Art. 5 din Legea nr. 129/2019 ne indică categoriile de entități care intra sub incidența acesteia, anume:

- (a) instituțiile de credit persoane juridice române și sucursalele instituțiilor de credit persoane juridice străine;
- (b) instituțiile financiare persoane juridice române și sucursalele instituțiilor financiare persoane juridice străine;
- (c) administratorii de fonduri de pensii private, în nume propriu și pentru fondurile de pensii private pe care le administrează, cu excepția caselor de pensii ocupationale profesionale;

- (d) furnizorii de servicii de jocuri de noroc;
- (e) auditorii, expertii contabili si contabilii autorizati, cenzorii, persoanele care acorda consultanta fiscala, financiara, de afaceri sau contabila;
- (f) notarii publici, avocatii, executorii judecatoresti si alte persoane care exercita profesii juridice liberale, în cazul în care acorda asistenta pentru întocmirea sau perfectarea de operatiuni pentru clientii lor privind cumpararea ori vânzarea de bunuri imobile, actiuni sau parti sociale ori elemente ale fondului de comert, administrarea instrumentelor financiare, valorilor mobiliare sau a altor bunuri ale clientilor, operatiuni sau tranzactii care implica o suma de bani sau un transfer de proprietate, constituirea sau administrarea de conturi bancare, de economii ori de instrumente financiare, organizarea procesului de subscriere a aporturilor necesare constituirii, functionarii sau administrarii unei societati; constituirea, administrarea ori conducerea unor astfel de societati, organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare sau a altor structuri similare, precum si în cazul în care participa în numele sau pentru clientii lor în orice operatiune cu caracter financiar ori vizând bunuri imobile;
- (g) furnizorii de servicii pentru societati sau fiducii, altii decât cei prevazuti la lit. e) si f);
- (h) agentii imobiliari; și
- (i) alte entitati si persoane fizice care comercializeaza, în calitate de profesionisti, bunuri sau presteaza servicii, în masura în care efectueaza tranzactii în numerar a caror limita minima reprezinta echivalentul în lei a 10.000 Euro, indiferent daca tranzactia se executa printr-o singura operatiune sau prin mai multe operatiuni care au o legatura între ele.

Din aceste categorii, doua care pot crea confuzie sunt cele subliniate, menționate la lit. g) și i) de mai sus.

Astfel, prin **furnizorii de servicii pentru societăți și fiducii** trebuie sa înțelegem, potrivit art. 2 lit. 1) din Legea nr. 129/2019 **orice persoana fizica sau juridica ce presteaza cu titlu profesional oricare dintre urmatoarele servicii pentru terti:**

- (1) constituie societati sau alte persoane juridice;
- (2) exercita functia de director ori administrator al unei societati sau are calitatea de asociat al unei societati de persoane sau al unei asocieri în participatie ori o calitate similara în cadrul altor persoane juridice sau intermediaza ca o alta persoana sa exercite aceste functii ori calitati;
- (3) furnizeaza un sediu social, un domiciliu ales sau orice alt serviciu legat de o societate sau orice alta persoana juridica ori constructie juridica similara;
- (4) exercita calitatea de fiduciar într-o fiducie sau într-o constructie similara acesteia sau intermediaza ca o alta persoana sa exercite aceasta calitate;
- (5) actioneaza sau intermediaza ca o alta persoana sa actioneze ca actionar pentru o persoana juridica, alta decât o societate ale carei actiuni sunt tranzactionate pe o piata reglementata care este supusa unor cerinte de publicitate în conformitate cu legislatia Uniunii Europene sau cu standarde fixate la nivel international.

Art. 3 lit. e) din Normele de aplicare vine cu o clarificare suplimentara și indica ca **în categoria furnizorilor de servicii pentru societăți și fiducii**, astfel cum sunt definiți de Lege, **intra și entitățile ce desfașoara activități conform claselor CAEN: (i) 6420 – activități ale holdingurilor** - aceasta clasa include activități ale companiilor de tip holding, de exemplu unități ce dețin active (deținând diverse niveluri de control al acțiunilor) ale unui grup de filiale și a caror principala activitate este administrarea acțiunilor (proprietăților) grupului; și (ii) **6820 - închirierea și subînchirierea bunurilor imobiliare proprii sau în leasing** - aceasta clasa include: închirierea și subînchirierea bunurilor imobiliare proprii sau închiriate: cladiri de apartamente și locuințe individuale, cladiri nerezidențiale, inclusiv pavilioane expoziționale, depozite, terenuri, furnizarea de case și apartamente mobilate sau nemobilate pentru utilizare pe perioade mai mari, de obicei lunara sau anuala; aceasta clasa include de asemenea dezvoltarea proiectelor de construcții pentru subînchiriere personala și exploatarea amplasamentelor pentru locuințe mobile (case mobile).

De interes sunt astfel societățile de la pct. 3 din art. 2 lit. 1) din Lege – cele care furnizează un sediu social, un domiciliu ales sau orice alt serviciu legat de o societate sau orice alta persoana juridica ori constructie juridica similara, în care vor intra, potrivit clarificării aduse de Normele de aplicare, acele societăți care închiriază bunuri imobiliare, cu titlu profesional, unor altor societăți, pentru ca acestea din urma sa-și stabilească un sediu social sau domiciliu ales sau orice alt sediu secundar, asimilat acestora.

Aceste societăți intra în consecința în categoria entităților raportoare, alături și de acelea care prestează, generic vorbind, diverse servicii privind societățile – consultanța de afaceri, înființare societăți, administrare personal, ș.a.

În ceea ce privește categoria de la pct. i) din art. 5 din Legea nr. 129/2019 – **alte entități și persoane fizice care comercializează, în calitate de profesioniști, bunuri sau prestează servicii, în măsura în care efectuează tranzacții în numerar a caror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 10.000 Euro**, indiferent dacă tranzacția se execută printr-o singură operațiune sau prin mai multe operațiuni care au o legătură între ele, această categorie include practic orice entitate sau persoană fizică, care comercializează bunuri sau prestează servicii cu titlu profesional, însă doar în măsura în care efectuează tranzacții în numerar de cel puțin 10.000 Euro.

Or, tranzacțiile în numerar în cazul persoanelor juridice sunt limitate conform prevederilor Legii nr. 70/2015 pentru întărirea disciplinei financiare privind operațiunile de încasări și plăți în numerar la valori de 5.000 Lei sau 10.000 Lei pe zi, în funcție de categoria de încasare sau plată.

Astfel, prevederile Legii nr. 129/2019 trebuie coroborate și cele ale Legii nr. 70/2015, urmărindu-se acele tranzacții executate prin mai multe operațiuni ce au legătură între ele și care, chiar dacă respectă limita zilnică de tranzacționare cu numerar prevăzută de Legea nr. 70/2015, însumate ca valoare depășesc limita minimă de 10.000 Euro, echivalent în Lei. Astfel de tranzacții trebuie raportate către ONPCSB, existând suspiciuni cu privire la sursa fondurilor.

Noutăți aduse de Normele de aplicare a Legii nr. 129/2019

Pe lângă clarificarea categoriei de entități raportoare de furnizori de servicii pentru societăți sau fiducii, Normele de aplicare a Legii nr. 129/2019 elaborate de ONPCSB aduc și următoarele precizări în ceea ce privește obligațiile entităților raportoare:

- persoanele desemnate cu responsabilități în aplicarea Legii trebuie numite de reprezentanții legali ai entităților raportoare în urma unei testări interne care să confirme că sunt potriviți și adecvați pentru a îndeplini atribuțiile respective, testare ce va fi reluată cel puțin o dată pe an;
- în procesul de selecție a persoanelor desemnate, trebuie avute în vedere abilitățile și cunoștințele acestora în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului, atât înainte de a fi desemnate, cât și ulterior, în mod continuu, precum și reputația profesională a acestora, care poate avea la bază inclusiv cazierul judiciar și referințele angajatorilor anteriori;
- în scopul testării normelor, procedurilor, mecanismelor și politicilor ce trebuie emise de entitățile raportoare, denumite entități reglementate de Norme, acestea au obligația de a asigura o funcție de audit independent atunci când, în ultimul exercițiu financiar încheiat, depășesc cel puțin două dintre următoarele criterii: (i) total active: 5.000.000 Lei; total cifră de afaceri netă: 10.000.000 Lei; și numărul mediu de salariați: 30;
- în ceea ce privește procesul de verificare și instruire corespunzătoare a angajaților, acesta se realizează cel puțin prin impunerea de standarde adecvate la angajarea persoanelor cu responsabilități în aplicarea dispozițiilor prevăzute de Lege, includerea în fișele de post ale angajaților a atribuțiilor specifice și concrete ce le revin, evaluarea periodică a cunoștințelor în materie a acestora și a obligațiilor ce le revin, dar și participarea la programe de instruire având ca scop recunoașterea de către angajați a operațiunilor care pot avea legătură cu spălarea banilor sau cu finanțarea terorismului;
- sunt oferite cu titlu exemplificativ măsuri simplificate de cunoaștere a clienței, care pot fi aplicate în funcție de risc de entitățile reglementate: a) limitarea extinderii, tipului sau timpului alocat măsurilor de cunoaștere a clienței; b) obținerea unui volum mai redus de informații referitoare la identificarea clientului; c) simplificarea

verificarilor efectuate cu privire la identitatea clientilor; d) reducerea frecvenței actualizărilor informațiilor privind identificarea clientilor pe parcursul relației de afaceri; e) reducerea intensității extinderii și gradului de monitorizare și verificare a tranzacțiilor;

→ și sunt oferite cu titlu exemplificativ și măsuri suplimentare de cunoaștere a clienței: a) obținerea de informații suplimentare cu privire la împuternicit, beneficiarul real, sediul, ocupația, sursa de venit, volumul activelor etc. și alte informații disponibile din baze de date publice; b) efectuarea de căutări suplimentare, cum ar fi căutări pe internet folosind surse independente și deschise; c) obținerea de informații suplimentare și, după caz, justificarea prin documente aferente cu privire la natura relației de afaceri și a sursei fondurilor/activelor clientului; d) obținerea de informații despre motivele care stau la baza efectuării tranzacțiilor; e) scăderea pragului de 25% prevăzut la definiția beneficiarului real de la art. 4 alin. (2) lit. a) și d) din Lege; f) efectuarea de monitorizări suplimentare a relației de afaceri, prin creșterea numărului și duratei verificărilor efectuate și selectarea modelelor de tranzacții care necesită verificări suplimentare; g) creșterea gradului de constientizare, în cazul tranzacțiilor și clientilor cu risc ridicat, în toate departamentele care au o relație de afaceri cu clientul, inclusiv posibilitatea de informare suplimentară a personalului care răspunde de respectivul client;

→ pentru aplicarea măsurilor de cunoaștere a clienței, entitățile reglementate vor reține de la fiecare client, inclusiv pentru beneficiarul real, datele prevăzute în următoarele documente: (a) pentru persoane fizice – datele de identificare prevăzute în cărțile/buletinele de identitate, pașapoarte sau permise de ședere; iar (b) pentru persoane juridice, dar și pentru beneficiarii reali ai acestora – datele de identificare din actele de constituire a entităților reglementate, certificatele de înregistrare sau extrase ale acestora, documente din care să rezulte identitatea beneficiarului real, precum și certificate de atestare fiscală și, după caz, certificate de rezidență fiscală emise de autoritățile fiscale naționale/internaționale.

În final, recomandam societăților ce sunt entități raportoare (reglementate) în baza prevederilor Legii nr. 129/2019 și a Normelor sale de aplicare să analizeze cu rigoare actele normative indicate și să respecte obligațiile impuse, ținând cont de faptul că, încălcarea prevederilor acestora atrage răspunderea civilă, disciplinară, contravențională, administrativă sau penală, după caz. Trebuie menționat și că, aplicarea sancțiunii amenzii contravenționale se prescrie în termen de 5 ani de la data săvârșirii faptei.

Citește și

[□ Noile obligații impuse de directiva privind raportarea tranzacțiilor: Cum se aplica bancilor](#)